

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘ. 508

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΒΙΔΛΕΜΕΡ. Μυθιστορία Γεωργίας Σάνδ.
ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΑΥΣΕΙ ΚΑΙ ΑΝΑ-
ΓΕΝΝΗΣΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ὑπὸ Κ. Σάβα.
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΓΓΕΡΟΣ ὑπὸ Δ. Βικέλα.
Ο ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΟΣ
ΕΛΕΦΑΣ.
ΟΙ ΑΠΟ ΜΕΤΕΩΡΩΝ ΘΕΟΙ.
ΟΙ ΚΑΘ' ΟΔΗΝ ΤΗΝ ΓΗΝ ΣΙΑΠΡΟΔΡΟΜΟΙ.
ΤΟ ΧΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ποίημα Γ. Δροσίνη.
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΑ

Ἡ πραγματεία, ἣν ἐξέδωκεν ἄρτι ὁ κ. Νικόλαος Πολίτης, ἀντικείμενον ἔχει τὸ *Δημοτικὸν ἄσμα* περὶ τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς ἡμετέρας δημόδους ποιήσεως κοινότητον δὲ παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ δημοσιεύμεναι ἐν τέλει τῆς πραγματείας δέκα ἐπὶ αὐτοῦ παραλλαγὰι, συνειλεγμέναι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Περὶ τοῦ ἄσματος τοῦτου πολὺς ἐγένετο λόγος παρὰ τοῖς ἐν Εὐρώπῃ σοφοῖς, ἐνεκα τοῦ μύθου αὐτοῦ, κοινοῦ παρὰ τοῖς Γερμανικοῖς λαοῖς καὶ, ὑπὸ ὁμοιότητον τύπον τῷ ἑλληνικῷ, παρὰ τοῖς Σλαβικοῖς ἐν ποικίλαις παραλλαγαῖς, παραμυθίαις, καὶ δημοτικοῖς ἄσμασι γνωστῇ πρὸς τοὺς καὶ ὁμοίότης αὐτοῦ πρὸς τὴν *Λεωώραν*, τὸ περίφημον ποίημα τοῦ γερμανοῦ Βύργερ. Τινὲς τῶν περὶ τοῦ ἄσματος τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ διαλαβόντων ὑπέθεσαν τοῦτο ὄνειον καὶ παρεῖσαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποιήσει ὡς ἐκ τοῦ τραγικοῦ καὶ ζοφεροῦ αὐτοῦ χαρακτήρος, ἀγνοοῦντες ὅτι εἰς πλείστα ἄσματα τῆς ἡμετέρας δημόδους ποιήσεως κατισχύει ὁ μελαγχολικὸς οὗτος χαρακτήρ. Δύο δὲ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐκφυζίντων περὶ τὴν μελέτην τοῦ ἄσματος, ἐκτὸς καὶ ἄλλων πρὸ αὐτῶν γνωματευσάντων ὑπὲρ τῆς σλαβικῆς ἀρχῆς τοῦ ἄσματος, οἱ κκ. Βόλλνερ καὶ Ψυχάρης, ἐν ἰδίαις πραγματεῖαις πειρῶνται νὰ ἀποδείξωσι τὸ παρεῖσαν αὐτοῦ διὰ λόγων, ἀπορρῶντων ἐκ τῆς συγκριτικῆς ἐρεῦνης τῶν ἁσμάτων διαφόρων λαῶν, καὶ περὶ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἀνασκευὴν τῶν λόγων τούτων ἀσχολεῖται μέχρι τέλους τοῦ ἔργου τοῦ ὁ κ. Πολίτης.

Ὁ μὲν Βόλλνερ συγχρίνων πρὸς τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὸ παρόμοιον τούτῳ ἄλθανικὸν ἄσμα τὰ τὸν αὐτὸν τύπον φέροντα σλαβικά ἄσματα, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ μὲν ἄλθανικὸν ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ, ὁ δὲ ἀρχικὸς τοῦ ἄσματος τύπος εἶνε σλαβικός, καὶ δὴ σερβικός. Κατηγοροῦμαι κωτερον δὲ καὶ τολμηρότερον ὁ κ. Ψυχάρης συμπεραίνει ὅτι τὸ σερβικὸν ἄσμα εἶνε τὸ πρῶτον ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ βουλγαρικόν, ἐκ τῶν Βουλγάρων τὸ παρέλαβον οἱ Ἀλβανοί, καὶ τελευταῖοι πάντων οἱ Ἕλληνες. Πρὸς τὰς γνώμας ταύτας ὁ ἡμέτερος μυθολόγος ἀντιτάσσει τὴν ἑαυτοῦ, καθ' ἣν τὸ μὲν ἑλληνικὸν ἄσμα εἶνε τὸ πρωτότυπον, κατὰ μίμησιν δὲ τούτου ἐποιήθησαν, ἴδια καὶ ἀσχετὰς πρὸς ἀλλήλας διαπλασθεῖσαι, ἡ ἄλθανικὴ παραλλαγή καὶ ἡ βουλγαρικὴ, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ σερβικὴ καὶ αἱ τῶν λοιπῶν σλαβικῶν μύθων καὶ ἁσμάτων παραλλαγὰι.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τοῦ ὁ κ. Πολίτης πολλὰ προσάγει τεκμήρια. Μετὰ τὴν ἀκριθεῶς παρθέσιν τῶν ξένων ἁσμάτων, διὰ βραχέων καταδεικνύνων τὴν ἑλληνικὴν ἀρχὴν

τοῦ ἄλθανικοῦ ἄσματος, διὰ μακροτέρων ἐνίσταται κατὰ τῶν λόγων οὓς ἐπιφέρει ὁ κ. Ψυχάρης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀνωτέρω δοξασίας του, στηρίζομένης εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὁμοιότητα φράσεων τινῶν τῶν ἑλληνικῶν στίχων πρὸς σλαβικάς, εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ μύθου καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ ἄσματι ἀναπτυσσομένας ἐννοίας, Ἡ δύναμις ἐπιχειρημάτων τινῶν τοῦ κ. Πολίτου εἶνε τοῖς πᾶσι προφανῆς, ὡς αἱ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἐννέα παρατηρήσεις. Οὐχ ἥττον καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ λόγοι οἱ προσαγόμενοι ὑπὸ τῶν κκ. Βόλλνερ καὶ Ψυχάρη πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν γνώμων αὐτῶν, ὡς τὰ περὶ κατισχύσεως τῆς ἀδελφικῆς στοργῆς, αἰσθήματος ἰδιάζοντος παρὰ τοῖς σλαβικοῖς λαοῖς, σαθροὶ ἀποδείκνυνται διὰ τῆς μνημονεύσεως οὐχὶ ὀλίγων ἁσμάτων ἐκ τῶν ἡμετέρων, μαρτυρούντων ὅτι τὸ αἶσθημα τῆς στοργῆς εἶνε καὶ ἑλληνικὸν κατ' ἐξοχὴν αἶσθημα. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικὸν λόγον ἐπάγεται ὁ κ. Πολίτης συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς πρωτοτυπίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἄσματος, τὸν λόγον ὅτι οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες παρέλαβόν τι ἐκ τῆς σλαβικῆς φιλολογίας, ἥκιστα δὲ ἄσματα δημώδη, ἐνῶ τούναντιον συμβαίνει παρὰ τοῖς Σλάβοις. Τελευταῖον δὲ ἀποφράνεται, διὰ νέων καὶ περισσῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτι τὸ ἐν λόγω ἄσμα ὑπάγεται εἰς τὸν ἀκριτικὸν κύκλον, τὴν πρώτην δὲ ἀρχὴν αὐτοῦ ὀφείλομεν νὰ ζητήσωμεν οὐχὶ ἐν σλαβικοῖς πρωτύποις, ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ. Τοιοῦτον εἶνε ἐν συντόμῳ ἀναλύσει τὸ περιεχόμενον τῆς περὶ τοῦ ἄσματος τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ πραγματείας ταύτης, ἐν ἣ ὁ κ. Πολίτης διὰ πειστικωτάτων λόγων ἀποδίδει εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ποίησιν, ὡς γνήσιον τέκνον, ἐν τῶν σεμνομάτων αὐτῆς.

Διὰ τὸ *Ἡμερολόγιον* τοῦ στρατηγοῦ Γόρδωνος ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῶν ἁγγλῶν ἐκδοτῶν εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ συγγραφέως 130,000 φράγκων. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε λίαν ὑπερσφοδρὸς τιμὴ καὶ δι' αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν. Παρισινὸς τις ἐκδότης ζητήσας παρὰ τῶν ἁγγλῶν ἐκδοτῶν τὸ δικαίωμα τῆς γαλλιστὶ μεταφράσεως τοῦ *Ἡμερολογίου*, παρητήθη τὴν διαπραγματεύσεων, διότι τῷ ἐξητήθησαν πρὸς τοῦτο 75,000 φράγκων.

— Εἰς τὸν μακρὸν κατάλογον τῶν ἡγεμόνων, οἵτινες ἐνασχολοῦνται περὶ τὴν φιλολογίαν περιέχεται καὶ ἡ βασιλίσσα τῆς Ἰταλίας Μαργαρίτα, ἥτις γράφει θεατρικὰς κρίσεις ἐν τῇ *Ἑφημερίδι τῆς Πάρμας*, ἐδημοσίευσεν δὲ πρὸ δύο ἐτῶν ἰδιαιτέρον βιβλίον πραγματευόμενον περὶ θεάτρου.

— Ἐδημοσιεύθη ἐν Βερολίνῳ μελέτη «περὶ τῶν σχέσεων τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου μετὰ τοῦ Λέσιγκ καὶ τῶν ποιητῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ». Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς ἐν λόγω μελέτης, ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποῖου Φρειδερίκος ὁ μέγας ἐφέρετο πρὸς τοὺς γερμανοὺς φιλόλογους εἶνε πλήρης ἀντιφάσεων. Ἄλλοτε μὲν, ἐξεγερμένου τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ, προσκόλλει τοὺς γερμανοὺς συγγραφεῖς εἰς ἰδιαιτέρας ἀκροάσεις καὶ συνωμίλει μετ' αὐτῶν, συγγράφας πρὸς τοῦτους καὶ δοκίμιον περὶ τῆς καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἐν Γερμανίᾳ. Ἄλλοτε δὲ περιεφρόνει τὴν γερμανικὴν φιλολογίαν, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ Λέσιγκ καὶ Γκαίτε ἐξαιρουμένων. Αἱ ἀντιφάσεις αὗται ἐξηγοῦνται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Λέσιγκ εἶχεν ἐκχύσει τὴν σατυρικὴν αὐτοῦ χολὴν κατὰ τῶν ὑπὸ τοῦ μονάρχου προστατευομένων συγγραφέων, οἵτινες ἀπειμούντο τοὺς Γάλλους, ἐκ τούτου δὲ τὸ ἀδιάλλακτον μίσος ἐκείνου, τὸ ἐπεκτεινόμενον καὶ ἐπὶ τῆς σχολῆς, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἔοχος κριτικὸς.

— Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάρμας, μιᾷ τῶν πλουσιωτέρων τῆς Ἰταλίας εἰς πολὺ τιμα καὶ ἀρχαῖα βιβλία, συνέβη ἐσχάτως τοσούτω εὐρεῖα κλοπῇ, ὥστε παρὰ δόρον εἶνε πῶς αὕτη δὲν ἀνεκαλύφθη ταχύτερον. Ἐσχάτως ἁγγλὸς τις καθηγνητὴς ἀφίκετο εἰς Πάρμην, ὅπως ἀναδιφύσῃ χειρόγραφον τι τῆς βιβλιοθήκης, ὅπερ ὁμως ζητηθὲν δὲν εὐρέθη. Ὡς ἐκ τούτου ὁ βιβλιοθηκάρχος ἐπιστήσας τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ προσωπικῷ τῶν ὑπαλλήλων του, ἀνεκάλυψε τὸν δράστην τῆς κλοπῆς, ὅστις εἶνε ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ. Ἐρρουνά ἐνεργηθεῖσα περ' αὐτῷ ἀπεκάλυψε πλείστα

ἐκατοντάδας ὑπεξαίρεθέντων βιβλίων, ἅτινα καταγραφέντα ἀνῆλθον εἰς 5,000.

— Ὑπὸ τοῦ Vivien de Saint-Martin συμπληρωθέντες ἐξεδόθησαν δύο καὶ ἡμίσεις τόμοι τοῦ ἐκ τεσσάρων τόμων ἀποτελουμένου «Νέου λεξικοῦ παγκοσμίου Γεωγραφίας». Τὸ ἐν λόγῳ λεξικὸν κρίνεται ὡς ἐπαρκoῦν εἰς πάσας τὰς ἀξιώσεις, συντασσόμενον μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριθείας, ὅποια σήμερον ἀπαιτεῖται διὰ τὰ γεωγραφικὰ βιβλία. Τὰ ἐν αὐτῷ ἔκτενῃ ὄρθρᾳ περιλαμβάνουσιν ἐν ταύτῃ τὴν τε φυσικὴν καὶ πολιτικὴν γεωγραφίαν, πραγματεύονται ἐν μέρῃ ἐθνογραφικὰ ἀντικείμενα, παρέχουσι περιληπτικὴν ἱστορίαν τῶν χωρῶν καὶ ἐπαρκῶν αὐτῶν, ἀρχαιολογικὰς περιγραφὰς τῶν πόλεων καὶ τῶν σημαντικωτέρων θέσεων, ὡς καὶ πληροφορίας περὶ τῶν φυσικῶν προϊόντων ἐκαστοῦ τόπου, περὶ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ἐν τέλει καταχωρίζονται βιβλιογραφίαι περὶ πάντων τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλαχού δημοσιευθέντων ἔργων, τῶν πραγματευομένων περὶ τόπων καὶ λαῶν.

— Ἀρχασιώριος διεξάγεται ἐν Παρίσις ἡ ἐργασία περὶ τὴν ἐκδοσὶν τῶν «Κοινοβουλευτικῶν ἀρχαίων», συλλογῆς περιλαμβανούσης τὰς ἐν ταῖς Γαλλικαῖς Συνελεύσεσι συζητήσεις ἀπὸ τοῦ 1787 μέχρι τοῦ 1860. Ἡ δημοσίευσις τῶν ἀρχαίων, ἀποφασισθεῖσα πρὸ εἰκοσαετίας τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς τε Γερουσίας καὶ Βουλῆς, ἀνετέθη εἰς δύο εἰδικούς πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ἄνδρας, ὅποιοι οὐ διευθυντῆς τοῦ γραφεῖου τῶν πρακτικῶν καὶ ὁ ἔργος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς. Ἐνεκα τῶν εὐρείων αὐτοῦ διαστάσεων τὸ ἔργον διηρέθη εἰς δύο μεγάλας σειρὰς τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ 1787—1799, τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ 1799—1860. Ἐκτὸς τῶν κοινοβουλευτικῶν συζητήσεων, ἡ συλλογὴ θέλει περιλάβει πάντας τοὺς λόγους, τὰ ὑπομνήματα καὶ τὰς ἐκθέσεις, αἵτινες δὲν ἔχουσιν συμπεριληφθῆν ἐν τῇ ἐπισήμῳ *Μηνύτορι*.

— Ἡ ἐκδοσις τοῦ ἐκδοστοῦ φυλλαδίου τοῦ *Nord und Süd*, ἐνὸς τῶν πρωτεύοντων γερμανικῶν περιοδικῶν, συνωδεύθη διὰ τῆς εἰκόνης τοῦ διευθυντοῦ καὶ ἀρχισυντάκτου αὐτοῦ Παύλου Lindau, ὡς καὶ δι' ἀξιοπεριέργου λευκώματος, περιέχοντος σκέψεις, ληφθεῖσας ἐκ πάντων τῶν ἐν τῷ φύλλῳ συνερχομένων. Πρὸς κατατριμὸν τοῦ λευκώματος ἡ διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ ἀπηύθυνεν ἄριστον πρόσκλησιν πρὸς τοὺς ἐν αὐτῷ συνεργάτας συγγραφεῖς, οἵτινες πάντες σχεδὸν ἀπῆντησαν εἰς τὴν πρόσκλησιν. Τῶν καταχωρίσεων τῶν ζώωντων ἔπειτα κατὰλογος τῶν νεκρῶν συνεργάτων.

— Ἀπεβίωσεν ἄρτι εἰς τὰς ἐλωθεῖς χώρας τοῦ Κογκό, αἰτίας καὶ τοῦ Αἰθιοπικοῦ κατέστρεψεν τὴν ζωὴν, ὁ ἐκ Βερολίνου ἐξερευνητὴς Ριχάρδος Boehm, ὁ τελευταῖος ἐπιστάτης τῶν μετασχόντων τῆς ἀτυχοῦς ἐκδρομῆς, ἥτις ἀπεστάλη κατὰ τὸ ἔτος 1880 ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων πρὸς ἐξερευνησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς. Ἀρ' οὐ εἶδε τοὺς συντρόφους του σφαγέντας, πυρποληθεῖσαν τὴν καλύβην του, καὶ καταστραφέντας τοὺς κρπoὺς μακρὰς καὶ ἠνδραγαθίας ἐργασίας, ἐκράτησε αἰχμάλωτος ὑπὸ ἰθαγενεῦς τινος ἀρχηγοῦ ἐν νοσώδεϊ χωρῇ, ἐνθα καὶ ἀπέθανε. Διακριμένος μαθητὴς τοῦ ἐν Ἰένῃ καθηγητοῦ Haeckel καὶ ὑπερβὰς ἔτι τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, θὰ παρεῖχεν ἀναμφιβόλως σπουδαίας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἂν ἔζη.

NEA BIBLIA

Terenti Afri Adelphoe Texte latin publié avec un commentaire explicatif et critique par Frédéric Plessis κτλ. Paris, librairie Klincksieck 11, Rue de Lille. 1884 — 4. φρ.

M. Fabi Quintiliani Institutio Oratoriae liber decimus. Texte latin publié avec un commentaire explicatif par I. A. Hild κτλ. Paris, Klincksieck κτλ. 1885. — φρ. 3,50.

Ὁ ἐν Παρίσις ἐκδότης Klincksieck εἶναι ἐκ τῶν ἀνατιρητῶν συνεργούντων εἰς τὴν ἀπὸ εἴκοσι περίπου ἔτων ἐπ' αἰσίους ἀρχαίαν ἐν Γαλλίᾳ οἰομένη ἀναγέννησιν τῶν κλασσικῶν σπουδασμάτων. Ὅχι μόνον παρ' αὐτῷ ἐκδίδεται τὸ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν O. Riemann καὶ Em. Chatelain

διευθυνόμενον ἀξιολογώτατον περιοδικὸν σύγγραμμα *Revue de Philologie* καὶ πλείστα ἄλλα φιλογικὰ δημοσιεύματα, ἀλλὰ καὶ σειρὰ ὅλη γερμανικῶν ἔργων γαλλιστὶ μεταφρασμένων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Nouvelle collection à l'usage des classes*, ἥν πάσῃ δυνάμει συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους φιλομαθεῖς νέους καὶ περὶ ἧς μέλλομεν ἰδίᾳ προσχωρῶς νὰ γράψωμεν. Ἐν τῇ σειρᾷ ταύτῃ πλην ἄλλων ἐξεδόθησαν τὸ Ὀρθογραφικὸν τῆς λατινικῆς γλώσσης τοῦ Brambach, ἡ Λατινικὴ Φρασεολογία τοῦ Meissner, τὸ Ἑγχειρίδιον τῆς ῥωμαϊκῆς γραμματολογίας τοῦ Bender (α) κτλ.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐκδότῃ ἐδημοσιεύθησαν καὶ δύο ἕως τῶρα — ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θὰ εἶναι αἱ μόναι — ἐκδόσεις λατίνων συγγραφέων, τῶν *Adelphōn* τοῦ *Terentίου* καὶ τοῦ *Δεκάτου* βιβλίου τοῦ *Κυντιλιανοῦ*, ὠρισμέναι εἰς τοὺς φοιτητὰς κυρίως, περὶ ὧν ἐκδόσεων θὰ γείνῃ εὐθὺς ἀμέσως ὁ προσήκων λόγος καὶ τὰς ὁποίας κρίνομεν ἄξιον νὰ συστήσωμεν καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους φοιτητὰς ὅχι μόνον διότι ἐν αὐταῖς αἱ σημειώσεις εἰναι συντεταγμέναι εἰς γλῶσσαν γαλλικὴν, ἥτις ὅπωςδὴποτε εἶναι μᾶλλον οἰκεία τοῖς ἡμετέροις, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ἐκδόσεις αὐταὶ ἀκριβέσταται οὐσίαι καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐνήμεροι εἰς τὴν σημερινὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ μάλιστα τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης κατάστασιν, νομίζονται ὑφ' ἡμῶν πολὺ μᾶλλον προσिताί εἰς τοὺς ἡμετέρους νέους ἢ αἱ γερμανικαὶ ἐκδόσεις καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους καὶ εὐνοήτους λόγους καὶ διὰ τὸ ἀπλούστερον αὐτῶν καὶ σαφέστερον. Κατέχουσιν δὲ αἱ ἐκδόσεις αὐταὶ μέσσην τινὰ θέσιν μεταξύ ἐκείνων, ἀς οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσιν *éditions savantes* (ἴα: αἱ παρὰ τῷ Hachette γνωσταί) καὶ ἐκείνων, ἀς καλοῦσι *classiques* ἥτοι σχολικάς.

Καὶ τὴν μὲν ἐκδοσὶν τῶν *Adelphōn* τοῦ *Terentίου* παρεσκευάσεν ὁ κ. Fr. Plessis, maitre de conférences τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ γραμματικῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν γραμμάτων τοῦ Caen, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων τὰς ἀρίστους τοῦ *Terentίου* ἐκδόσεις καὶ ἄλλα ἀξιόλογα βοηθητικὰ βιβλία. Τὴν δὲ μετρικὴν θεωρίαν, ἣν ἡκολούθησεν ὁ ἐκδότης ἐν τῇ μετρικῇ παρασκευῇ τοῦ καίμενου ὀφείλει, καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν τῷ πρόλογῳ, εἰς τὸν καθηγητὴν κ. L. Havet.

Ἡ οἰκονομία τοῦ βιβλίου ἔχει ὡς ἑξῆς: Μετὰ σύντομον πρόλογον (5 σελ.), ἔπεται σημειώσεις περὶ τῶν χειρογράφων τοῦ *Terentίου*, εἰς ἣν ἀκολουθεῖ τὸ καίμενον (44 σελ.), ἐπιτάσσεται δὲ ἔπειτα τὸ ἐρμηνευτικὸν καὶ κριτικὸν ὑπόμνημα (114 σελ.) καὶ ἀναγραφὴ τῶν μέτρων (3 σελ.). Παραλείποντες μικροτέρου λόγου πρακτικὰς, ἀς θὰ ἡδύνατο τις ἴσως νὰ ἐπενέγκῃ εἰς τὴν τῷ ὄντι ἀξιόλογον ἐργασίαν τοῦ κ. Plessis καὶ ὧν ἄλλως δὲν θὰ ἦτο ἐνταῦθα ὁ προσήκων τόπος, εἰς ἐν τῷ μόνον περιοριζόμεθα, ὅπερ βλέπομεν ὅτι καὶ ὁ κ. Martha παρετήρησεν ἐν τῇ περὶ τοῦ βιβλίου κρίσει (*Revue de l'enseignement secondaire et de l'enseignement supérieur* τῆς 15 Φεβρουαρίου 1885 σελ. 77 ἑξ.). Λέγει δηλαδὴ ὁ κ. Plessis ἐν τῇ διδασκαλίᾳ (σελ. 1 τοῦ ὑπομνήματος) ὅτι ὁ Κ. Φίλιππος Μάξιμος καὶ ὁ Π. Κορνήλιος Ἀφρικανὸς, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Πυλίου Αἰμιλίου οἱ εἰσποιηθέντες ὁ μὲν εἰς τὴν Φεβλίαν γενεὴν ὁ δὲ εἰς τὴν Κορνηλίαν, ἀγορανόμοι ὄντες, ἐπεστάτησαν τῶν εἰς τιμὴν τῆς μνήμης τοῦ πατρὸς των τελεσθέντων ἐπικηδείων ἀγώνων καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν *Adelphōn*. Τοῦτο δὲ εἶναι ἀκριβές. Οἱ υἱοὶ τοῦ Πυλίου Αἰμιλίου ἐπρέξαν δὲ ἐπρέξαν ὅχι ὡς ἀγορανόμοι, ἀλλ' ὡς υἱοί, οἱ δὲ ἐπικηδεῖοι ἐκείνων ἀγῶνες δὲν ἔσαν δημόσιοι, ἀλλ' ἰδιωτικοί. Ἄλλως δὲ σαφέστατα διδάσκει ἡμᾶς ὁ Ἀππιανὸς (ἐν τοῖς *Καρχηδονικοῖς* 112) ὅτι ὁ Π. Κορνήλιος Ἀφρικανὸς ἦτο ὁ Σκιπίων ὁ Αἰμιλιανὸς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἀγορανόμος. Ἐνεστῆται, λέγει, ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Σκιπίων (οὐ γὰρ πω δι' ἡλικίαν αὐτῷ συνεργῶν οὐκ ἐπείνευ οἱ νόμοι) ἀγορανόμος μετῆς, καὶ ὁ δῆμος αὐτὸν ἔπαυτο ἡρεῖτο. Κατὰ τίνα δὲ περίστασιν ἐγένοντο ταῦτα, ὁ βουλόμενος νὰ μάθῃ ἀς ἀναγνώσῃ τὸν Ἀππιανόν.

Τὸ δὲ δέκατον βιβλίον τῆς *Institutionis Oratoriae* τοῦ *Κυντιλιανοῦ* ἐξέδωκεν ὁ ἐν τῇ Σχολῇ τοῦ Poitiers καθηγητὴς τῶν λατινικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχαι-

(α) Τὸ ἀξιόλογον τοῦτο Ἑγχειρίδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι οἰοῦνται μικρὰ σύνοψις τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ Teuffel, ἔχομεν καὶ ὡς ἐξελιγμένη σχεδὸν ὅλον καὶ ἴσως ἐκδῶσθαι αὐτὸ μετ' οὐ πολὺ μετὰ τῶν ἀναγκαίων προσθηκῶν.